Tadqiqot uz

ЎЗБЕКИСТОН ОЛИМЛАРИ ВА ЁШЛАРИНИНГ ИННОВАЦИОН ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАРИ

МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2021

» Ҳуқуқий тадқиқотлар
» Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
» Тарих саҳифаларидаги изланишлар
» Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
» Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
» Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
» Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
» Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
» Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
» Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
» Физика-математика фанлари ютуқлари
» Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
» Кимё фанлари ютуқлари
» Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
» Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
» Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

doi Crossref

31 YANVAR
№24

CONFERENCES.UZ

"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР" МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 24-КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ
25-ҚИСМ

МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ 24-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-25

MATERIALS OF THE REPUBLICAN 24-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-25

ТОШКЕНТ-2021

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 24-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 январь 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 10 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши
Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидаги изланишлар
Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви
PhD Шакирова Шохида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика
Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт
PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт
Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш
Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт
Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари
Доцент Сохадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария
Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари
Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар
Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География
Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси
© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ГЕОГРАФИЯ

1. Ruzmatova Mohira Abdumo‘minovna
5-SINF O’QUVCHILARIGA GEOGRAFIYA FANINI O’QITISHDA AMALIY MASHG’ULOTLAR VA EKSKURSIYALARNING AHAMIYATI 7
2. Sobirov Shuhrat Isomiddinovich
MEHNAT RESURSLARINING IQTISODIY - IJTIMOIY FAOLLIGI DARAJASI MAMLAKAT RIVOJINING KALITIDIR..9

ГЕОГРАФИЯ

5-SINF O'QUVCHILARIGA GEOGRAFIYA FANINI O'QITISHDA AMALIY MASHG'ULOTLAR VA EKSKURSIYALARNING AHAMIYATI

Ruzmatova Mohira Abdumoʻminovna
Angren shahar 7-umumiy oʻrta taʻlim maktabi
geografiya fani oʻqituvchisi
Tel: +998 94 939 89 25

Anotatsiy: Ushbu maqolada yosh avlodga geografiya fanini o'qitishda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish usullari haqida so'z yuritilgan

Kalit so'zlar: amaliy ishlar, joy plani, xarita, geografik ekskursiya.

O'quvchilarni har tomonlama tarbiyalashning asosi ularda asoslangan ilmiy dunyoqarashni shakllantirishdan iborat. Bu vazifani fan predmetlarini o'qitishning ilk davrlaridan boshlash maqsadga muvofiqdir. Hususan Geografiya fanining 5- sinfdan boshlab o'qitilishini hisobga olgan holda o'quvchilarda boshlang'ich tushunchalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Tabiat hodisalari bilan tanishtirish ekskursiyalarda, o'quv sayrlarida, amaliy ishlarda kuzatishlar o'tkazish asosida amalga oshiriladi.

5-sinf tabiiy geografiya boshlang'ich kursida birinchi amaliy mashg'ulot joy plani tuzish bilan bog'liq. Joy planini sinf xonasida o'tirgan holatda ham ishlash mumkin. Lekin o'quvchilarning ma'lumotlarni qabul qilish darajasini ham xisobga olish zarur. O'quvchilar voqea- hodisaning haqiqiy ko'rinishini ko'zlari bilan ko'rgandagina u haqida to'liq tushunchaga ega bo'la oladi.

Bunda o'quvchilar haqiqiy joyga chiqqan holda predmetlarning ko'rinishi, ularning ufq tomonlariga nisbatan joylashuvi, azimuti va masshtabini aniq xisob- kitoblarga asoslangan xolda qog'ozga tushira oladilar. Albatta bu ishlarni bajarishda o'qituvchi ularni to'g'ri yo'naltira olishi muhimdir. Hususan, ufq tomonlarini aniqlashda Quyosh chiqish va botish tomonlarini e'tiborga olish, daraxtlar va o'simliklarning tuzilishiga e'tibor qaratis, turli elementlarni ko'rsatib o'tish maqsadga muvofiqdir. Ko'pincha bu ishlar maktab hovlisida bajariladi.

Amaliy mashg'ulotni bajarishdan oldin o'quvchilar xarita va plandagi shartli belgilarni o'rganadilar, kompasdan foydalanib azimutlarni aniqlash yo'li bilan plan olish ko'nikmalariga ega bo'ladilar. O'quvchilar nisbiy va mutlaq balandliklarni, xaritalarda gorizontallar yordamida tepaliklarning balandliklarini aniqlash kabi bilim va ko'nikmalarni egallaydilar.

Darslikdagi ko'pgina materiallar o'quvchi yashab turgan muhitda uchramasligi mumkin. Masalan, tog'lar, tekisliklar, dengiz va okeanlar, o'rmonlar. Bunday obyektlarni o'rganish ko'rgazmali qurollardan foydalanish bilan, ya'ni ko'rgazmali usullar yordamida amalga oshiriladi. O'quvchi ko'rish imkoniyatiga ega bo'lmagan voqea- hodisalar haqidagi tasavvur va tushunchalar kinofilmlar, turli xil rasmlar va xaritalar orqali shakllantiriladi.

Bundan tashqari o'quvchilar doimiy ravishda ob-havo va har xil kundalik kuzatishlarga ham jalb qilinishi lozim. Ular bu kuzatishlarda Quyoshning ufqdan balandligini, har kungi ob-havoning eng muhim o'zgarishlarini bevosita tahlil qilib boradilar va to'planganmateriallardan darslarda ham foydalanadilar. Ob-havoni kuzatish orqaligina o'quvchilarda iqlim, ob-havo, havo massalari tushunchalarini shakllantirish mumkin. Amaliy mashg'ulotdan oldin o'quvchilar termometr, barometr, flyuger,anemometr kabi asboblar bilan tanishadilar. Ular bilan mustaqil ishlay olish ko'nikmalariga ham ega bo'ladilar.

Bunda geografiya maydonchasini to'g'ri tashkil qilishning ahamiyati kattadir. Imkoniyatlardan kelib chiqqan holda, maktablarda geografiya maydonchalarini qo'l kuchi yordamida tashkil qilish mumkin.

Ekskursiya jonli va jonsiz tabiatning rivojlanishi va ularda ona tabiatga nisbatan muhabbat tuyg'ularini uyg'otadi. Shu o'rinda ular bahorgi ekskursiyalar vaqtida tabiiy geografik voqea,

hodisa va jarayonlarning paydo bo'lishi, rivojlanishi va ularning qishloq xo'jaligi istiqbollariga ta'sirini bilishi bilan birga, shuningdek, kuzatishlarni ham olib borishni o'rganishlari lozim.

Xulosa qilib aytganda amaliy faoliyat va ekskursiyalar o'quvchilarda mehnatga muhabbatni, intizomni, maqsadga erishishda shijoatni, jamoada ishlash, o'quv va boshqa foydali sifatlarni tarbiyalaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. 5- Geografiya darsligi. Tabiiy geografiya boshlang'ich kursi.- Toshkent-Yangiyo'l poligraf servis-2011.

2. Grigonyans A.G, Malkina L.G. Atrof tabiat bilan tanishtirish (1-qism).-T., 1987.

3. Haydarov Q.H. Tabiatshunoslik asoslari va bolalarni atrof tabiat bilan tanishtirish metodikasidan laborotoriya mashg'ulotlari. T., 1990.

MEHNAT RESURSLARINING IQTISODIY - IJTIMOIY FAOLLIGI DARAJASI MAMLAKAT RIVOJINING KALITIDIR

Sobirov Shuhrat Isomiddinovich
Angren shahar 7- umumiy o’rta ta’lim maktabi
I-toifali geografiya fani o’qituvchisi
Tel: +998 93 629-37-35

Annotatsiya: Jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish darajasi bilan belgilanuvchi mazkur omil, oʻz navbatida, uni rivojlantirish va taraqqiy ettirishda hal qiluvchi asos hisoblanadi. Maqolada mehnat resurslarining jamiyat hayotida tutgan oʻrni haqida fikr yuritiladi.
Kalit so’zlar: inson, resurs, jamiyat, mehnat iqtisodiyoti, samara, layoqat.

Zamonaviy ishlab chiqarish sharoitlarida jamiyat inson resurslarining sifat koʻrsatkichlarini takomillashtirishda mehnatga kasbiy layoqatlilik alohida ahamiyat kasb etadi. Mehnatga layoqatlilik ishchi kuchining imkoniy unumdorligidan iborat. Uning sifati xodimning malakasi, kasb-koriga bogʻliq boʻlib, u mehnat unumdorligida namoyon boʻladi. Inson resurslari ijtimoiy mehnatning yuqori samarasini taʼminlaydigan, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning optimal imkoniyatini ifodalaydigan, mehnat faoliyatiga muvofiq keladigan sharoitlar birligidir.

Qaror topgan statistik amaliyotga koʻra mehnat resurslari mehnatga qobiliyatli yoshdagi mehnatga layoqatli fuqoralardan va mamlakat iqtisodiyotida ishlayotgan yoshroq va kattaroq yoshdagi mehnat qobiliyatdagi yoshdagi kishilardan iborat boʻladi. O’zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qoʻmitasi maʼlumotlariga koʻra, 2018 yilda mamlakatimizda 18 milliondan ortiq mehnatga layoqatli resurslar mavjud. Bu esa oʻz navbatida davlatimizning mehnat resurslari salohiyati yuqoriligini koʻrsatadi. Ammo, son bu sifat degani emas, ya’ni mehnat resurslarni mukammal qilib tarbiyalash orqali ulardan toʻliq samara olish imkonini beradi.

Har bir inson oʻzi tanlagan biror faoliyat sohasida ishlay olishi uchun muayyan jismoniy va ma’naviy rivojlanish darajasiga ega boʻlishi kerak. Umumiy oʻrta taʼlim maktablarida oʻquvchilarga mehnat faoliyatini toʻgʻri tashkil etish, ularni toʻgʻri kasb tanlashga yoʻnaltirish va qobiliyatlarini baholay olish oʻqituvchidan katta maʼsuliyat talab qiladi. Zero, kelajakda yetuk mutaxassis kadr resurslariga ega boʻlish uchun poydevor bugundan boshlab qoʻyilishi shartdir.

Mehnat resurslarini tarbiyalashda ularning jismoniy va maʼnaviy yetukligiga birday eʼtibor qaratish lozim. Maktablarda oʻquvchilarni maʼnan barkamol, umumtaʼlim va kasbiy koʻnikmalarga ega, jamiyatga tayyor kadr qilib berishda bugungi davr talablarini hisobga olib, iqtisodiyotdagi oʻzgarishlar, mamlakatdagi ijtimoiy hayot va boshqa masalalarga eʼtibor qaratilsa oʻquvchilar kelajakda mamlakat rivojida oʻz hissalarini qoʻsha oladilar.

Mehnat resurslari mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish, ishlab chiqarish hajmini oshirish, hamda Rivojlangan davlatlar qatoriga kirishda katta ahamiyatga ega. Jahonning barcha

Rivojlangan mamlakatlarida bugungi kunda inson resursi asosiy omil sifatida qaraladi. Chunki, mamlakatda kadrlarning chuqur bilim va koʻnikmalarga ega ekanligi, intelektual qobiliyati va salohiyati davlatning kelajagi boʻlib hisoblanadi. Inson resurslarini toʻgʻri joylashtirish, ularni boshqarishni toʻgʻri tashkil etish, ya’ni har bir soha mutaxassislarini belgilangan vaqt va sharoitda qoʻllay olish mehnat resurslaridan unumli foydalanish negizidir.

Xulosa qilsak, jamiyatning iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishi, kelajagi va mamlakatdagi iqtisodiy oʻzgarishlarga mos keladigan mehnat resurslarini tarbiyalashda ularning jismoniy va maʼnaviy yetukligiga eʼtibor bugundan boshlansa, kelajakda davlatimiz rivojida har qanday sohada mutaxassis boʻlgan kadrlar ega boʻla olamiz.

Adabiyotlar:

1. Mehnat resurslari iqtisodiyoti, Alisher Navoiy Nomidagi Samarqand Davlat Universiteti, B: 8-9.
2. Inson resurslarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati, B.Gʻ. Mavlyanov, B: 3.

"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР" МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 24-КЎП ТАРМОҚЛИ ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

(25-қисм)

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.01.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: http://www.tadqiqot.uz/; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000